

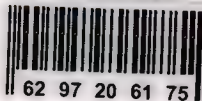
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI BÖLÜMÜ
LİSANS TEZİ

1988

BETÜL KARADAYI

93587

NEAR EAST
UNIVERSITY
1988

4704

MANU

KONU: 1900 ile 1928 yılları arasında dergi ya da gazetelerden bir veya birkaç yazarın makalelerinin "Günümüz Türkçe'sine aktarılması.

TEZ KONUSU: 1926 yılında yayınlanan "MİLLİYET" gazetesinin önemli makalelerinin günümüz Türkçe'sine aktarılması.

TEZ YÖNETİCİSİ: Doç.Dr. O. Bülent YORULMAZ.

ÖNSÖZ

Üzerinde tez konusu olarak çalıştığım Milliyet gazetesi 1926 yılında çıkarılmaya başlanmış ve 1927 yılında kapatılmıştır. Aldığım bilgilere göre günlük siyasi gazete olup kapatılış nedenide siyasi sebeplerden dolayı olduğu anlaşılmaktadır.

İlk olarak basım yeri; İstanbul Bağbali Caddesi Vatan matbaasında basılmıştır. (İdarane)

Baş yazar: Siirt Meb'usu Mahmut bey

Yazarlar: Ağaoğlu Ahmet , Fahri Kemal, Ahmet Mithat, Ayten Hanım, Cevdet Kerim, Falih Rıfkı, Muhitdin Nami, Filurinel Nazım.

Şair: Kemalettin Kani

MİLLETİN TEFRİKASI 117

KIZILSERAP

MUHARRİRİ : Burhan CAHİT

Çelik parası halinde kızarmıştı. Dudaklarım yanıyordu. Doktorun perişan başı yastıktan kaymış, güneşe gelen tarafında kulaklarının görünüyor. Doktorun perişan başı yastıktan kayıp düşmüş. Uzun saçları karna karışmış. Yüzünün yarısını görüyorum çekilse, Ebrulu yüzü ile o kadar bize yakın ki ! onu uyandırmaya kıyamadım. Bu munis ve sevimli çehreyi uzun uzun seyrettim fakat kalbimin kozlarına gelen kudreti onu harekete getirdi, uzun kirpikleri kımlıladı ve o an içinde deniz rengi gözleri beni buldu.

- Uyandın mı doktor ? Gözlerinin en tatlı bakışını gördüm.
- Bense bu gecenin sabahını beklemiyordum.
- Niçin Ayten ?
- Bilmem o kadar mesudum ki bu çok tatlı gecenin lezzetini güneş ve hayât alacak, ezecek sanıyordum.
- Çok hassas,çok vehimlisin Ayten
- Öyle değildim doktor. Fakat vakalar, inkisarlar, tecrübeler beni mütecessis ve korkak yaptı.
- Artık endişe edecek bir şey yok Ayten. Bundan sonra bütün gecelerimiz böyle geçecektir.

Cevap vermedim. İstedim ki doktor bu arzuyu hakikate çevirecek kat-i karayini sevilesin. O omuzlarda dökülen saçlarımı sevmeye başladım.

- Kızılı saçların güneşte ne parlak görünüyor Ayten !

Artık bahsi değiştirmek istedim. En hassas zamanda gururum bütün arzularımı tadıp bağlıyor. Ona sordum :

- Çayımı içeceksin doktor. Süt mü ? Bekledim ki akşamdan beri kanılmaz ve bıkılmaz sevişmelerle geçen fani saatlere birkaç aşk dakikası ilave etmek için benden zevk ve sevgi istesin. Bu heyecanlı ve arzulu sualime o, gözlerini kapayarak cevap verdi.

- Hepsinden iyisi şekerli kahve !

Yavaşça yataktan kaydım. Banyonun hava gazı musluğunu çevirdim ve kıza seslendim :

- Bana kahve pişir de götür.

Giderken o kadar güzel ayrılmıştı ki, ertesi gün Kadıköy'den gelecek eşyalarımı yerleştirmek için bana talimat bile vermişti. Bilhassa doktorluğa ait mühim dikkatle muhafaza edilmesini tembih ediyordu. Bugün çıktığının beşinci günü eşyaya değil, kendine ait haber de yok !

Bu neticeyi tabi gördüğümünden mi nedir, ondan habersiz geceler, günler geçtikçe endişesiz bir tevekkülle yeni günleri, geceleri bekliyorum. İlk önce onun kararını icra edebilmek için ne sahnelerde çarpıştığını düşünerek mazur görüyordum. Fakat bir hiss-i kablel vuku bana, buradan gittikten sonra onun bütün heyecanını gayb ettiğini anlatıyordu, Bunu aklamak güç birşey değildi. Evkaf bir takip ve dait'i tamamıyla tenvir edecekti. Ve ben bunu, hırstan, kinden azade bir hisle belki sadece tecessüs zevkiyle yaptım. Kalın parçalı bir çarşafı köprüünün Kadıköy iskelesine indim. Onun ekseriye 9.30 vapuruyla İstanbul'a geçtiğini biliyordum. Her ihtimali hesap ederek sekizden itibaren gelen vapurları tetkik etmeye başladım. Vapurlar kadınlar tarafının bekleme yerine gelip yanaşıyor, bütün Kadıköy halk demir parmaklıklı pencerenin önünden geçiyordu. Üç vapur geldi. Çıkmadı. Evvelce tahmin ettiğim gibi dokuz buçuk vapuru daha manevra yaparken onu güvertede birkaç arkadaşıyla konuşurken gördüm.

Yukarıdaki merdivenden iniyorlardı. Aramızda beş adımlık yer vardı. Beni tanıması ihtimali yoktu. Onun için endişe etmeden dikkatle bakıyordum. Elleri ile, başını oynayarak güle-güle yanındakilere bir şeyler anlatıyordu. Üzerinde, tavırlarında hiç de derin ve manalı bir müşkülle uğraşmış, ağır vicdani azaplar çekmiş bir adam hali yoktu. Mesut, gamsız bir delikanlı çevikliği ile neşeler saçarak geçti gitti.

4 Eylül 1926, Cuma, 1345

GÜZEL BİR TECRÜBE

Aylardan beri Marmara'dan Baçlık Denizi'ne kadar bütün Avrupa Sahilleri'ni dolaşıp gezen seyyar sergi birkaç güne kadar İstanbul'a geliyor. On bin mil kadar süren bu seyahate ait gerek gazetelere muhabirlerden, gerek resmi maka mata ilana dair memurlardan, nihayet hepimize vapurdaki dostlarımızdan birçok tafsilat geldi. İstanbul Limanında vatandaşları tarafından tebyiz ve istihza ile teşyi' olunan seyyar sergi uğradığı bütün limanlarda Ahni Milletler tarafından en nikbinlerimizin bile ümit etmediği kadar hüsn-ü kabul görmüştür.

Seyyar sergi neticesi bize, her şeyden evvel-önce propagandanın ne kadar faydalı olduğunu ispat etti. Tanınmadığımızdan şikayet etmek veya bizimle münasebette bulunmak isteyen milletlerin bizi tanımaya mecbur olduklarını söylemek gururumuza hoş geliyorsa da hakikat bunun tam zıttıdır; Mechul hiçbir köşeleri kalmayan, dünyanın hemen her yerinde her an hazır ve nazır milletler bile propagandanın alemşümül kuvvetini , bizim sathi düşünceli insanlarımız kadar istihfaf etmemişlerdir.

Seyyar serginin faydası eğer yalnız bir takım mahsullerimizi ve ticaret firmalarımızı ecnebilere öğretmekten ibaret olsaydı, yine mühim bir netice istihsal etmiş olurduk. Halbuki sergi bunun kat kat fevkinde bazı hizmetler görmüştür. Londra'da bile birçok zairler, kadın ve erkeklerimizin kıyafet ve muaşeretini bizzat sergi eşyasından daha derin bir merakla tetkik etmişler, binlerce insan bu ziyaretten Türk'ün Avrupalı bir insan olduğu telakkisi ile avdet etmişlerdir. İstanbul'un Türk olmayan muhitlerinde şu burnumuzun dibindeki Anadolu için bile ne acaip fikirler beslendiğini düşünürsek, "Helsingfürus" ahalisinin hakkımızdaki batıl fikirlerini biraz mazur görmekliğimiz lazım gelir. Türkiye daima dünyanın en az propaganda yapılan memleketi idi. Senelerden beri devam eden sü-i telakkiyatı karanlık izdihamların kafasından silmek için, ara sıra Avrupa ajanslarına tevdi ettiğimiz bir iki telgraf havadisın kafi geleceğini düşünmek hata olur. Memleketimizde bunca inkılaplardan yaptık, Haraceler şapka, şeyhler firak giydi, fakat Avrupa mecmualarında arasıra çıkan Türk Milleti'nin timsali resminden yeniçeri kavuğunu ve Nasreddin Hoca şalvarını çıkaramadık. Türk Milletinin izdihamlar tarafından böyle tanınması, Avrupa siyasileri için şayan-ı Aran bir şeydir.

Fakat bizzat Avrupa memleketleri halk yığınlarının hakikatı görüp öğrenmekten hiçbir korkuları yoktur. İsmet Paşa Hükümeti, Türk muaşeret ve mesai hayatını, aldatıcı bir levha halinde değil, fakat olduğu gibi ev olduğu kadar gösteren seyyar sergiyi, birçok tenkitlere rağmen, Türk kelimesini dahi henüz işitmeyen uzak ve yabancı milletlerin memleketlerine kadar göndermekle ne isabet etti. İnsanlar gibi, memleketler de birbirleriyle tanıştıktan sonra, yekdiğeri hakkında o zamana kadar besledikleri birçok yanlış kanaatleri muhtar ettikten adeta sıkılırlar. Türkiye'ye gelip kendilerini bize tanıtmak için uğraşan milletlere, bizim kendimizi tanımaklığımızın lüzumu olduğunu zan etmek gaflet idi.

Denizleri sükunetle aşan Karadeniz Gemisi, sakin limanlarda Rum ve Ermeni serserilerinin kopardıkları propaganda fırtınalarıyla dövüşmeye mecbur kaldı. Türk düşmanları daha seyyar sergi hazırlanırken, geminin uğrayacağı her memlekette muhasım bir muhit yaratmak üzere birçok adamlarını seferber etmişlerdi. Bizim mukabil hazırlıklarımızın noksanına rağmen, seyyar sergi bu sakar birlikten pek az zarar görmüştür.

Seyyar serginin muvaffakiyeti bizi diğer bir nokta-i nazardan daha memnun ediyor. Bu tecrübe propaganda mesaimizi iki üç misli artırmak için kıymetli bir teşvik hükmündedir. Hiçbir Türk gazetecisi bu kadar, ki haftadan birkaç gün, kendi adresini arayıp bulan muhtelif ecnebi cemiyetlerinin gönderdiği birkaç paket propaganda kitap ve risalesi almasın, harpten sonra doğan her iki devletin bu husustaki masrafı, belki bizim maarif bütçelerimiz miktarında bir şeydir. Bizim bütün propaganda masrafımız ise, orta milletlerin kendi fiilleri için yalnız Türkiye'ye hasrettikleri propaganda masrafına tekabül edemez.

Seyyar sergi seyahatinin, onu takip edecek propaganda mesaisine ümit bahş bir mukaddime edileceğine şüphe yoktur.

Falih Rıfkı

Yine O Mesele

Lutus Buz kurt musademesi Türkiye ile Fransa arasında Ta-lahi mahkemesine kadar süren mukarar olan ihtilafın zuhuruna sebep teşkil etti. Ulal şurasını izah etmek isterizki meselenin lahi mahkemesine havalesi alakadar devletler için istiklali mahal veyahut birşey değildir. Fransa ile aramızda zuhur edecek her ihtilafın hakem vasıtasıyla hal ve tesviyesi Ankara ahkamı iktidasındandır. Binaenaleyh ihtilaf; muzakere muhabere vesair dostana vesait ile hal edilmemiş de lahiye kadar aks etmiş ise iki devlet arasındaki münasebeti çok sağlam esaslara rabt eylemiş olmaları dolayısıyla, gerek Fransa gerek Türk ricali hükümeti tebrike şayandır.

Her şeyden evvel şunu hatırd tutmak lazımdır ki Lutus ihtilafının devri ile hiçbir alaka ve münasebeti yoktur. Ceza mahkemelerinin selahiyetleri ile alakadar olan bu meseleler hiç yüzü görmemiş devletler arasında da zuhur etmiştir.

Son ölümuş sene zarfında İngiltere'yle Fransa, İngiltere'yle Almanya ve Amerika ile Meksika arasında aynı ihtilaf çıkmış ve uzun müzakerelerden sonra hal edilmiştir. Mesele ince bir hukuk meselesidir. Hulasa edelim

Mahiyetleri, mahalleri ve mücrimlerin tabiatları itibariyle tetkik edilirler. Bir devletin kendi hudutları dahilinde kendi tebaları tarafından irtikap edilen cürümler üzerine mutlak bir selahiyeti vardır. Bu hiçbir zaman münakaşa edilmemiştir. Kozalık bir devletin kendi hudutları dahilinde ecnebi tebası tarafından irtikap edilen cürümler üzerine selahiyeti olduğu teslim edilmiştir. Bu da münakaşa kaldırmaz. Ancak cürümler hudud haricinde irtikap edildikleri zamandır ki müşkilat zuhur ediyor. Bu halde cürüm mücrimin tabiatı nokta-i nazarından tetkik etmek lazımdır. Bir devletin kendi tebası üzerine selahiyeti mutlaktır. Binaenaleyh bir devlet isterse, kendi tebasını; hudutları haricinde irtikap edilen bir cürümden mesul tutabilir.

Ecnebi tebayı ecnebi bir mahkemede yapılan bir cürümden dolayı mesul tutmak meselesine gelince bu şerait altında bir adam ileri atarak irtikap edilen cürümün mahiyetini tetkik etmek icap ediyor. İrtikap edilen cüründe herhangi bir devletin veya o devlet tebasının marifi mevdu' bahs edilse, o devlet cürüm üzerine selahiye iddia edemez. Haricde ecnebi

tebası tarafından irtikap edilip de bir devletin veyahut o devlet tebasının marifini ihlal eder mahiyette cürümler ise ihtilaf-ı efkar vardır.

Devletlerin bir kısmı, bu nevi cürümleri selahiyetleri haricinde telakki etmektedirler. İngiltere, Danimarka ve Portekiz bu birinci sınıfı teşkil etmektedirler. Bir İngiliz mahkemesi, bir İngiliz mahkemesi ister İngiliz tebasının hukuki ve menafii ile alakadar olsun ister olmasın İngiltere'nin hududları haricinde bir ecnebi tarafından yapılan bir cürümden dolayı o ecnebiyi mesul tutmaz. Fakat bu azınlığın nazariyesidir.

Diğer bir kısım devletler haricde ecnebi tarafından irtikap edilen cürüm kendi selamet ve emniyetlerini tedarik ettiği takdirde o cürüm üzerine selahiye iddia ederler. Fransa, Almanya, Belçika, Macaristan, İspanya ve İsviçre bu zümreye mensubtur.

Kendi tebaları aleyhine işlenen bir cürümden dolayı selahiye iddia eden devletler ise şunlardır ; İtalya, Rusya, Yunanistan ve İskandinavya Lutus hadisesinin arz ettiği son safha karşısında ceza kanununun bu ahkâmını içe uzun tetkik etmek lüzumunu hissettik. Zira anlıyorumki Fransızlar lahi mahkemesinde mevzubahs etmek istiyorlar. İtalya kanunundan iktibas ettiğimiz ceza kanunumuzun altıncı maddesini devletler arasında sureti umumiyede tatbik edilen cürümler hakkında devletlerin hukuk telakkileri değişiyor. Bu hususta kabul edilmiş umumi bir kaide yoktur. Bazı devletler mutlak olarak böyle cürümleri selahiyetleri haricinde telakki ederler. Bazılarıysa mutlak olarak selahiyetleri dahilinde dahiline addederler. Diğer büyük bir zümrede cürümün mahiyetine göre ya selahiye iddia ederler, yahut da etmezler. Bu bir telakki meselesidir. Hepsi de kanundur. Hepsi de hukuk dalıdır. Hepsi de her devlet yanındaki kanunu tatbik eder. İngiltere mutlak olarak böyle bir selahiye iddia etmiyorsa, bu kendinin bileceği bir feratedir. Fransa şöyle hareket ediyorsa, İtalya'da böyle hareket ediyor. Ne İngiltere'nin ne Fransa'nın ve ne de İtalya'nın teamul harici birşey yaptıkları yoktur. Teamul harici şey hukuk devleti hakkında ki şu veya bu telakkiyi öğer bir devlete cebren kabul etmeye kalkışmaktır.

Milliyet

03/09/1926

= Şehrimiz =

Muhiddin bey, İstanbul şehri emaneti makamını hiç şupheniz pek fena şerait içinde işkal etti. Manasının evsatı, büyük ve cazip tespitlerin bazında görünmek bazında hiçbir amleli menfeate istinat etmeyen purojeler teahhüdlerle dolu idi. O kadar ki purejelere ait senelik teahhüdler arantıktan sonra ihmal edilmesi kabil olmayan ihtiyaçlar için şehir hazinesinde galiba elli bin lira kadar bir para kalıyordu. Bir şehir emini halka hoş görünmek için mutlaka yapmak mecburunda ise, muhiddin bey için buna imkan yoktur.

İstanbul şehrinin siyeri, iktisadi ictimai vaziyet-i hatırası uzun uzun ve hakiki bir vukuf ile tatbik edilerek, her şehir emininin tatbik ve takip etmeye memur olmadığı bir program yapılmamış olduğu için, er geç bu düşüş ve müşkilata maruz kalacağımıza hiç şüphe yoktur.

Ne kanalizasyon teahhüdüne girilirken ne ki caddelerin haritası yapılırken, şehrin hemen muhtaç olduğu işler arasında bu teşebbüslerin kıymeti ne olduğu düşünülmemiştir. Halici Marmaraya bağlayan ve üzerinde saatte yüz kişi bile geçmeyen büyük cadde, emanetin para ve mesaisini israf ettiği sırada, İstanbul'un en kalabalık caddeleri bakımsızlık yüzünden harap olup gitmiştir. Bu gündemle bilirken koskoca İstanbul şehrinde bir otomobilin sarsılıp çırpınmadan yürüyebileceği bir kilometre parke ve şose yoktur. Yeryüzünde hiçbir şehrin yolları, İstanbul yolları kadar bozuk değildir.

Mutarekeden sonra İstanbul iki büyük teşebbüslere değil, esaslı bir tamire muhtaç idi. Bir gün Trakya'dan kalkıp, tabiatın en güzel parçasını yarıp şusayı sonra gözlü Taksim, Beyoğlu, Eminönü, Babıali, Divan yolu caddelerini, nihayet Ayestefonos şosesini takip ediniz. İstanbul'un bakımlı, mağrur hattı olan bu güzergahtan insani şehir işlerinden ümit ettirecek müşahadelerde bulunmayacaksınız. Araç ve otomobiller, trenlerin rayları üzerinden ayrılmaktan adeta korkmaktadırlar. Her parke parçası yanındakinden ya aşağıda yahut yukarıda, şusoler sökülmüştür. Her parçası şöyle böyle yapılırken daha büyük parçası harap olup gidiyor. Şusoler bir kış daha geçirdikten sonra, önümüzdeki yaz mevsiminde hiç kimse şehir haricinde gezinti yapmaya cesaret edemeyecektir.

Böyle şerait içinde bulunan bir şehrin yarısını tasavvur ve ilan yalnız sahibine sarf etmek garaz olurdu. Malesef nam bir selefini birçok emek israfına sevk etmiştir.

İstanbul'un bir köşesinde tam bir mıntika ayırarak, bu mıntıkayı bazdan kaza ve senelere taksim bir proğramlar hiç kusursuz bir Avrupa parçası haline sokmak, ve bütün geriye kalan parçayı harbi umumi müzarekesine hiç bakılmayan İstanbul şehrinin tamiratına sarf etmek tek çıkar yoldur.

Gittikçe tenhalaşan vali İstanbul'un her tarafını birden imar etmek hülyayı Anadolu yakasından metruk mahallelerde yapılan lüzumsuz masraflara sebep oldu. Başlanmış bir işi bitirmemek mesuliyeti altına girmek müşküldür.

Kimi boğaz içinin, kimi halicinin mahallelerinin, kimi kadıgünün, kimi iskendırın, herkes bir semtin parkesinin imarını istiyor. Hatta muhtelif semtler emaneti maharet talebi ile ediyor. Bu karkazaklı aranından şehir hazinesi şuğursuz bir surette akıp gidiyor.

Bizim uzun seneler şehrin bir mıntikasını Avrupalaştırarak, yavaş yavaş bu mıntıkayı tevsi etmekten ve bunun haricinde ancak bildiği temin etmekten başka bir paye takip edilmesine müsaid değildir. Mümkün olsa böyle projeyi hatta heyetten geçirerek kanun haline sokmayı

Bitirilmesi faideli ve mümkün olmayan işler başlamış bile olsa terk edilmelidirler. ne girecek nede çıkacak muntazam kayarı ne yürünecek yolu, ne güzel tabiatı seyre müsait şuspleri olmayan İstanbul için hayaletten azada ameli ve senelere taksim edilmiş bir proğram tanzimi yapmanın buraya geldiği günden beri aklı selim ve fazilette güzel işlerin ve adetlerin tavsiye eden muhiddin beye nasib olmasını temenni ederim.

Meliha kitaplara yaklaştı, rafın üst gözünde ciltli bir sarı kitap : Fransızca Roma tarihi. Altında Napolyon'un Harp Seferleri. Rafın kenarında Napolyon'un tunçtan bir küçük heykeli masanın üstündeki heykellere baktı: napolyon ortada bir meşhur adam daha ama Şekspir mi Dante mi nedir? Kız bilemedi. Üçüncü heykeli hiç tanıyamadı. Bu ayakları ve bacakları çıplak eteğini bir koluna almış , elinde bir değnek tutan ve öteki çıplak kolunu havaya kaldırmış, esvabının göğsünde ot miğfer, insan resimleri mencuş eski bir cengaver çıplak ayağından dizine kadar anadan doğma bir çocuk, uçar gibi havada duruyor.

Kamil içeri girdi:

- O heykelle Napolyon, Şekspir ve (Ogüst)dür. Üç sevdiğim adam Napolyon zarif bir katildir; Şekspir'i Roma tarihini sevdiği için sevdim. Ogüst Roma imparatoru'dur. Bu adam Tules Kayser'den daha hoşuma gider. "Tiber" gibi cimri ve ak gözlü değildir; "Kalikula" gibi baş ağrısını geçirmek için aspirin almak kabilinden insan kanı akıtmaktan zevk almaz. "Klod'un sersemliği ve divaneliği, pis boğazlığı ve korkaklığı onda yoktur; nihayet "Neron" gibi etli ve obur. Şair ve ahmak, yangıncı ve vahşi değildir. Roma Tarihi'ni beraber okuyacağız, Meliha ve Ogüstü çok seveceksin. Öteki adı da "Oktav" dır.

- Pencereleri açsam iyi olmaz mı?
- Hakkın var. Çok sıcak. Sen şu geniş koltuğa otur.

Kamil pencereyi açtı ve Meliha'nın karşısında ayakta durdu.

- Şimdi söyle bana, İzmit'i unutabilecek misin? Buna kendini ne dereceye kadar muktedir buluyorsun?

- Babam gözümün önünden gitmiyor
- Koltuğa iyice yaslan Meliha yorulduk.
- Hala motorda imişim gibi sallanıyorum. Gözlerimi kapasam başımın içine Marmara'nın karanlıkları dolacak.
- Güzel söylüyorsun.
- Bu yaptığım şeyin fena olmadığını ve tabi olduğunu bana anlatır mısın?

- Madem ki İzmit'i sevmiyordun oradan ayrılmak saadettir. Madem ki burada kendi evindesin ve hayatından eminsin, korkulacak bir şey yoktur.

- Ya babam?
- O seni çok sever ve hakkı bulur.
- Böyle olduğunu bilsem...

Meliha'nın nefesi derinleştii.

- **Böyle olduğunu bil.**
- **Nereden bileyim.**
- **Farzet. Saadet bir faraziyedir.**
- **Nasıl farzedeyim.**
- **Verdiğim ilacı unutuyor musun? Telkin.**
- **Zavallı babam.**
- **Zannederim ki o evlendi evleneli zavallıdır. Onun için bir şey**

değişmiyor.

- **Zavallı**
 - **Senin saadetin onu mesut etmez mi?**
 - **Yarın sabah bir telgraf çekeriz :” baba rahatım. Mesud ve seni**
- düşünüyorum. Beni mazur göreceğinden eminim.” Dersin.**
- **Bir telgraf çekmeliyim. Sahi ve demeliyim ki burada evleneceğim.**
 - **İsteddiğini yazmakta serbestsin.**
 - **Gözümün önünden gitmiyor. Bu sabah bahçeyi sulayışı.**

Öksürüğü tuttu. Ceketin kolunu ağzına götürdü. Hiç yüzünü buruşturmadan öksürdü. Sonra ekildi ve kovanını salladı, baktı ki su bitmiş, ağır ağır tulumcaya gitti. Artık bakamadım. Gözlerim yaşardı.

- **Senin ağlatmaya hakkı var mıydı ? genç kızsın. Yaşamaya ve sevinmeye mecbursun, değil mi?**

- **Ooh, hayır... söyleme böyle, hayır istemem hayır, hayır zavallı babam.**

- **Pardon, ben o adamı çok sevdim, yalnız...**

- **Hayır... Benim kadar sevemezsin... Rica ederim artık ondan bahsetme... Zavallı babam.**

Kamil uzaklaştı ve Meliha'nın gözleri yaşardı. O yarın bahçeyi sulayacak mı? Yataktan kalkabilecek mi? Şimdi ne yapıyor? Çok öksürüyor mu? Başına nöbet geldi mi? Kızıyor mu? Kızını haklı mı buluyor? Fakat yalnız bırakılmayı affeder mi? Kızının ızdırabını anlar mı? Sarsılmaz mı? Çok mu sarsılır? Yatağa düşmesin? Ağlar mı? Karısıyla konuşur mu? Ne konuşur? Gece uyuyabilir mi? Uyuyamazsa ne düşünür? Düşünür ve öksürür mü? Göğsü kanar mı? Bu kan dizmez mi? Bu onu ölüme kadar götürmesin? Karısı artık şarkı söylemekten vazgeçmeyecek midir?

- **Meliha gözlerin daralıyor... Mübalağa etme. Her şey düzelir, yoluna girer. İşler zannettiğin kadar fena değildir. Bak sana Roma tarihinden üç dört satır okuyacağım.**

Kamil okuyor : Roma'nın baş dönmesi. Hadsiz hesabsız sefahatler. Mermerli ve mozaikli salonlarda bitip tükenme bilmeyen ziyefetler, cariyeler, rakkaseler, hokkabazlar, moniler ve sairler, davetliler... Yastıkları, yataklar üstünde bitab uzananlar. Tekrar yemek için kusanlar.

Namütenahi sarhoşluk... Roma bu ziyafetler arsında çöküyor. Bu Roma'nın son günleridir.

- Devam et Kamil !

Fakat Kamil kitabı kapadı ve ayağa kalktı:

- Seni bu sefer on beş dakika yalnız bırakacağım Meliha. İstersen bu kitabı karıştır.

Roma tarihini Meliha'nın dizleri üstüne bıraktı odadan çıktı.

“Dehlizden Sesler” ‘in müellifi bulundu

İngiliz Rical-i Siyasisinin hayat-ı hususiyelerinden bahis eseri yazan ve satan aynı adam imiş.

Londra’da iki hafta kadar ol “bir diplomat” nam-ı müstear ile yazılan bir kitap intisar etmiştir. “Diplomat” bu eserinde bazı İngiliz Ricali hakkında birçok malumat veriyor. Hayat-ı hususiyelerinden bahsediyordu. Prensip sahibi geçinen bazı ricali ahlak kayıtlarıyla mukayyed olmayan insanlar tarzında tasvir eden bu kitap İngiltere’de büyük bir heyecan uyandırmıştır.

Eserde Lord dan da bahsedilmesi “Daily Mail” gazetesini eserin müellifi hakkında tedkikat yapmaya sevketmiş ve dur-u nihayet eseri yazanın hüviyeti tespit edilmiştir. Hadise çok gariptir ve şöyle cereyan etmiştir:

“Heckel Piyerson” namında maruf bir müellif bir gün bir tab’ müessesesine müracaat ederk gayet münim bir eser tab ettirmek istediğini mamafih mündferecatının ehemniyetine binaen müellifin ismini ifşa edemeyeceğini söylemiştir. Tab müessesesi eseri tetkik etmiş ve münderecatını hakikaten son derece şayan-ı dikkat bulmuş. Fakat müellifin hüviyetini bildirmesi hakkında vaki olan ısrar karşısında Mr. “Piyerson” şirketin ancak bir memurudur. Bunu ifşa edebileceğini söylemiştir. Şirkette bunu kabul etmiş ve Mr.”Piyerson” kitabın müellifi olarak 1908 senesinden 1919 senesine kadar İngiltere’nin Roma sefaretinde bulunan Sir “Renolrod” ‘un ismini vermiştir. Sir Rud pek maruf bir diplomat olduğundan kitap derhal tab edilmiştir. Ancak kitabın intışarı, büyük bir rezalet şeklinde İngiltere’yi altüst edince kitabı tab eden müessese ne yapacağını şaşırılmış ve Mr. “Piyerson” ‘un ismini ortaya atmaya mecbur olmuştur. Mr. “Piyerson” tabiri müellifin hüviyetini ketmekte devam etmiş, mamafih bir müddet sonra Sir “Renel” in ismini verdiği anlaşılmıştır. Mesele bunun üzerineesrarengiz bir mahiyet peyda etmiş nihayet uzun gürültüden sonra eseri yazan bizzat Mr. “Piyerson” olduğu ve Sir “Renel” in adını kitabı kabul ettirmek için verdiği anlaşılmıştır. İngiliz gazeteleri şimdi “Piyerson” aleyhine sahtekarlık davası açılmasını talep ediyorlar.

“Milliyet” in Tefrikası :29

Güzel (Otero)’nun Hatıraları

Sorduğunu biliyordum. Artık bana yaptıklarını unutmuştum. Şimdi onu düşünürken nazar-ı hayalim önüne Meryem anayı andıran siması, babamın ona tarz-ı perestişi geliyordu. Hiç değilse sefalet çekmesini istemiyordum.

Artmayan herşey azalır derler. Bu kaide bizim paralar üstünde de hükmünü gösteriyor. Nasıl olduğunu ben de anlamadan elimde avucumdaki beş on kuruş birer birer eriyordu. Bir taraftan da kocam kumarda muntazaman kaybediyordu. Öyle ya montekarlo’da para kaybetmekten başka ne yapılabilirdi? Bütün kaybeden kumarbazlar gibi kocam da kaybettikçe daha çok oynuyor. Zararını çıkarmak hırsıyla deli gibi oyuna saldırıyordu. Talih onu hangi numaralar kazanmayacaksa hep onların üstüne sürüklüyor. Hangi numaradan vazgeçerse biraz sonra o numara behamahal kazanıyordu. Talihsiz oyuncuların hali böyledir. Hepsi zarar karşısında varı yoğuyla yüklenirler i’tidallerini derhal kaybederler. Oynamasın diye yalvardım durdum.

- Kuzum oynama. Yalvarırım sana bırak şu kumarı! Haydi kalk Marsilya’ya gidelim, bir iş bulalım!

Fakat ona meram anlatmak mümkün olmuyordu. Bazen:

- İyi bir sistem keşfettim derdi, bundan sonra kaybetmeme imkan yok. Talih bir parça yardım ederse keşfettiğim bu sistem sayesinde bütün zararlarımı çıkarabilirim.

Kumarbazlık henüz ruhuma layıkıyla işlememiş olduğu için oyunda herhengi bir sistemle kar edilebileceğine ihtimal vermiyordum. Bunun içindir ki kocamın zararlarını, hatta kısmen olsun, çıkarabileceğinden ümitvar değildim.

Binaenaleyh bütün kuvvetimle onu kandırarak buradan uzaklaştırmaya çalışıyordum. İlkönce onun için para isterlerse vermemeyi tasavvur ettim. Ancak, itiraf edeyim ki onun kuvvey-i iknaiyesi benim azmimden fazla idi. Netice yine o galebe çalar. Yine istediği parayı benden koparmaya muvaffak olurdu.

Elde avuçdaki paranın su gibi akmakda olduğunu görünce ilk işim pansiyonun ücretini vermek oldu. Kocam oyun masasına oturunca bende salonda gezinmeğe başlar, ufacık servetimi mahvedip duran bu musibet karşısında aciz ve mütehayyir dolaşırdım. Böyle dolaşırken rastgeldiğim erkeklerin bana hayret ve takdirle baktıklarını görürdüm. Kumar salonlarında herkes oyunla meşgul olduğu için bir kadın pek güzel olmadıkça nazar-ı dikkati celb edemezdi. Bundan dolayıdır ki bana adfedilen takdirkar nazarların bir ehemniyet-i mahsusası vardı. Fransızca'yı henüz öğrenmeye başlamıştım. Erkeklerin sarfettikleri komplimanların ancak yarısını anlayabiliyordum.

Kocama gelince onun bana baktığı bile yoktu. Yalnız para lazım olunca beni hatırlardı. Artık ben onun için mevcut değildim. İcap ederse beni bile kumara koyardı. Evlendikten sonra gördüğüm acı tecrübeler beni izdivaçdan ebediyyen nefret ettirmeğe kafi gelmiştir.

Paralar eriyip gittikten sonra sıra elmaslara geldi. Ondan sonra birlikte getirmiş olduğum sanatkarane eşya, nihayet çamaşırlarım kumar uğruna birer birer elden çıktılar.

Bir gün yine ben mutad oyun salonlarında dolaşıyordum. Kafamın içi kASFETLİ düşüncelerle dolu idi. Nagehan aklıma bir şey geldi: Ben de kumar oynasam mı? Bugüne kadar beni oyundan men eden şey cesaretsizliğim idi. Zahirten cür'etkar görünüşüme rağmen hakikatte korkak tabiatlı bir mahlukum; bazen cesaret göstermek lazım gelen fevkalade cebr-i nefis etmedikçe bir şey yapmam. Korkak insanların hiç birşeyden korkmuyorlarmış gibi görünmeleri itimad-ı nefisden mütevellid bir hal değil. Kendi nefislerine karşı itimatsızlıklarını saklamak için kendi elleriyle takındıkları bir maskedir. Bu gibi insanlar, cesur görünmek maksadıyla ekseriya lüzumundan fazla ileri gider. Hatta etraflarına zarar bile verirler. Onun içindir ki hariçten bakılınca bunlar sert görünürler : işte bende bu halde idim.

Herkesin gözü bende olduğu için kumar masasına yaklaşıp bir numaranın üstüne para koyamıyordum. Korkaklığım mani oluyordu. Nihayet bir cesaretle karar verdim ve kırmızı rengin üstüne iki altın koydum. İki dakika sonra krupiye benim iki altınımı kendine doğru çekti. Çünkü kaybetmiştim. Anladım ki burada para kazanmağa imkan yoktur. Oyun masasından uzaklaştım. Herhalde şurası muhakkak ki insan, oyunda kazanabilmek için kumarbaz olmamalıdır.

Oyun masasından ayrılarak biraz öteye yürüdüm. Maksadım kocamı aramaktı; bulamadım. Kendi kendime rulet masası başındadır diye düşünürken birde baktım ki adımlarım beni bila ihtiyar demin iki altın kaybettiğim masanın önüne getirmiş masadaki tabloların birinde büyükçe bir para yığını vardı. Bu para yığınının hangi talihliye ait olduğunu anlamaya uğraşıyordum. O aralık deste bitmiş, yeniden kağıt yapılacaktı. Nagehan krupiye seslendi.

- Paranızı yine kırmızıya mı koyuyorsunuz?

Ben masa ortasında hiçbir para bırakmamış olduğum için bu سوالin bana ait olmadığını düşünerek “para benim değil ki... neden bana soruyorsunuz” demek isteyen bir tavırla omuz silktim.

- Evet matmazel bu paralar sizindir, demin bir yanlışlık oldu.

Orada duran ihtiyar bir kadın iyi Fransızca anlamadığının farkına vararak meseleyi hikaye etmek lütfunda bulundu:

Demin benim bıraktığım iki altını kuripiye yanlışlıkla kendi önüne çekmiş: o iki altını bırakan güzel kızın korkak hali öteki oyuncuların nazar-ı dikkatini celbetmiş. Yanlışlığını tashih ettirmişler. Krupiyeden alınan iki altını yerine koymuşlar, tabi ben masa başından uzaklaşmış olduğum için parama kimse el sürmemiş, o iki altın hep kırmızıda kalmış.

MİLLETİN TEFRİKASI : 52

KAÇAMAK

MUHARRİRİ : Anri DURİYE

Bu genç kızı İstanbul şatosuna yolladığım için son derece memnunum bile! Madem ki onun yüzünden hiç zarar görmediniz... “Bununla beraber, An-Kalud dufereval” i porsada, kendi evimde alıkoymadığım için müessirim. Bu genç kız, oğullarımı serbest bırakmaya karar verdiğim tarihten itibaren bana fevkalade faideli olabilecekti. Bu güzel matmazelin kendi evlerinde bulunması onları dışarıda taharriyat-ı aşikaneye girişmekten men ederdi. İki müstakbel delikanlı ile, “An-Kalud” arasında cereyan edecek münasebet aşikaneden ne fenalık me’mul olabilir, onları münasip bir kızla evlendirinceye kadar matmazel “Feravel” ile anlaşılardı. “Vendemun” lı kız ihtimalki yalnız oğullarım üzerine değil, aynı zamanda kocam üzerindede nafiz olur. Onu da eve bağlardı. “Mur Embar” “An Kalud du Fereval” i görmediğine ne kadar müessir bilseniz!....

“Evet! “Mur Embar” matmazel “An Kalud du Fereval” ile alakadar oluyor. Biz onu güzeldir, değildir, tahsillidir diye methettikçe kulak kabartıyor ve muhavereye girişiyor. Fakat bilmem ki acaba alakası dolayısıyla mı yoksa ?!... dedim ya kardeşim, biraderiniz değişti. Artık onu tanıyamayacaksınız. Artık mösyö “Muramber” zeki ve müdebbir bir prensin iştisare için sarayına çağıracağı akıl ve fadıl “Muramber” değil!

“Şaşıyorum doğrusu. Bu tahavvüle sebep ne? Onun damarlarındaki kan “Şumuzi” nin ateşli kanımı ki yaptıklarında mazur olsun! Kocam olduğu için, herkesten daha iyi tanıdığım bu adam gençliğinde bile sıcak kanlı değildi. İşin fenası, böyle hayata alışmadığından dolayı böyle iptilası başına bir bela açabilir. Bu felaket mukadderse, herhangi bir meyhanede yahut bu nevinden bir rezaletthanede olacağına yine kendi evimizde olsa bari.

Onu bir gün yabancı olduğu sefahet mahallerinden birinde, ağzından köpükler aka aka, gözleri bir tarafa kaymış ve kalbi durmuş bir halde getirecekler diye ödüm kopuyor. “Şumizi” nin encamını düşündükçe bizimkininde aynı akıbeta uğrayacağından korkuyorum. Ne desem, ne nasihat versem nafi. Kocam mantıkıyla hareket edemiyordu ki... bir heva tutturmuş burnunun doğrusuna gidiyor.

İşte yeni havadis bunlar, kardeşim! Size bu aile gailelerini bildirmeyi muvafık gördüm. Bakalım, münzevi ve felsefane bir hayat sürdüğünüz “Espanyol” şatosunda size bu mektubum ne tesir yapacak? Vakıa çoluk çocuk sahibi değilsiniz ama, artık bir babalık vad’iyetindesiniz. Onun için, aile mevazinesinin ne müşkülâtla temin edildiğini okumuşsunuzdur. Mektuplarınızda “Feravel” den memnun olduğunuzu, genç kızın şatoya kolayca temessül ettiğini yazıyorsunuz.

Herhalde bunun böyle olması sizin direyetiniz sayesinde. Başrahibe madam “Garamadu” sık sık bana uğrayıp “An-kalud” ‘dan bahis ediyor. Arada sırada ondan mektup alıyormuş. Halbuki ben “An-kalud” dan ancak bir ayki mektup aldım. Bu, elbette küfran-ı nimet nişanesidir, fakat genç ruhlar daima nankör değiller midirler?

Hele “Gugud Bişulun” nun bana karşı muamdesine ne dersiniz? Benim hizmetime avdet etmektense “Espanyol” şatosunda kalmayı tercih etti. Keyfi bilir. Hoş “Gugud” birkere gübre kokusunu duydumu ayrılabilir mi?... Köylülük damarı tutmuştur.

Size havadis vereyim. Madam “Garamadu” nun başına ne gelmiş biliyor musunuz? “Vandumun” manastırında oldukça ehemniyetli bir sirkat olmuş. Hırsızlar kiliseden içeri girmişler ve kiliseye ait zi kıymet eşyayı aşırılmışlar.

Bu gibi hadiseler yalnız başrahibenin başına gelmiyor. Paris asayişsizlik içinde yüzüyor, yollar emniyetsiz. Hele gece oldu mu etrafı dehşet kaplıyor. Geçen gün polis müdürü ile görüştüm. Artık ahlak-ı umumiyenin bozulduğunu söylüyor. Halbuki ben ahlakın henüz şimdi bozulmaya başladığına kani olamıyorum. Bizim zavallıyı “Şumuzi” nasıl alçakça öldürmüşlerdi. Fakat fesat-ı ahlak etrafta ne gibi tahribat yaparsa yapsın ben ahleksizliğin kendi evime girmesine müsaade etmeyeceğim.

ALP DAĞLARINDAN

----- & -----

YAKINDA

----- & -----

NEŞRİNE BAŞLIYORUZ

----- & -----

Güzide edibimiz Yakub Kadri Bey'in fevkal'ade kıymeti haiz mektupları kıymetli edibimiz Mardin Mebusu Yakup Kadri Bey'in Suret-i Mahsusada gazetemiz için "ALP DAĞLARINDAN" ünvanıyla yazdığı mektuplar silsilesinin pek yakında neşrine başlıyoruz. Bu mektuplar, gerek üslub, gerek edebi kıymet itibariyle güzide edibimizin kemalini bihakkın tecelli ettirmektedir. Ve edebiyat alemimizde muhakkak bir inkılap vücuda getirmektedir. Kari ilerimizin "ALP DAĞLARINDAN" dünyay atf edilmiş bir nazar gibi her mevzua temas eden bu güzel mektupları büyük bir lezzetle okuyacaklarından eminiz.

24 Kanuni Sani 1926

TOPKAPI SARAYININ HAZINE DAİRESİ DÜN SABAHTAN İTİBAREN ZİYARETÇİLERE AÇILDI. SARAYIN HAREM KISMI DA YAKINDA KEŞAD EDİLEBİLECEKTİR.

----- & -----

Hazine Dairesindeki eşyanın tarihi kıymetleri bir tarafa, maddi kıymetleri dünyada her şeyin değerinden yüksektir, sadece Şah İsmail'den müntekil taht milyonlar değer

----- & -----

Topkapı Sarayının hazine dairesi, dün saat on iki buçuktan itibaren müzeler müdürü Halil ve muhasebecisi Tahsin BEKAR 'ın huzuruyla züvvera keşad edilmiştir. Arzu edenler, yarım lira mukabilinde sarayı ziyaret etmekte serbest bulunmaktadır. Şimdiye kadar Topkapı Sarayının Mecidiye ve Bağdat kasırları, arz odası, hakembaşı dairesi, diğer bazı müştmilatı ile harem dairesinin kızlar ağası dairesi ve harem ağaları kısmı züvvara (ziyaretçilere) keşad (neşad) edilmiştir. Dün de hazine dairesi züvvara serbest bırakılmış, elbiselerini, kavuklarını, tuğlarını, mücevherlerini, nişanlarını, silahlarını, tahtlarını, tuğralarını ila ahir ihtiva etmektedir.

Fatih 'in köşkünü, ilk defa Sultan selim hazine ittihaz itmiş ve rivayete göre demiş ki :

- Ben burayı yedi göz hazine yaptım. Ve altınla doldurdum. Eslafım bakırla doldurabilirse mihrimi fen etsinler!

Fil hakika hazine, mevzu ittihaz edilinceye kadar Sultan Selim 'in mihriyle temhir edilirmiş!

Mütareke esnasında İstanbul 'da idare-i Milliye'nin te'sisini müteakib hazine eşyası, ihtiyaten sandıklar derununda seyr-i sefainin savahili mütejavire vapurlarından biriyle İzmit 'e oradan Ankara'ya nakil edilmişti. Sulhun akdinden sonra hazine eşyası tekrar şehrimize iade edilmiş olup bir müddetten beri tasnif edilmekte idi.

16 Ağustos 1926

GÜZEL

Oteruvenun Hatıratından : Hatta arasıra yumruk, tokat gibi şeyleri de attırıyordum. Kuveyliyemu bunların hepsine feylesufane bir tevekkülle katlanıyordu. Hiç şüphe yok ki bir gün gelip bunların acısını benden çıkaracağını zihninden kurmaktaydı. Bazen bu kavgalar haddinden fazla sürecek olursa onun da tahammülü taşıyor, kendisini sahnede serbest bırakmadığı takdirde tiyatroculuktan çıkacağını makam-ı tehdidde söylüyordu. Sahnede ki sanatına ne kadar meftun, onun hesabına ne kadar haris-i san olduğumu bildiği için bana böyle ediyordu. Yoksa günü birinde benim de tahammülüm taşarak “ Haydi bakalım aktürallığı bırak” desem buna benden ziyade o telaş edecekti.

Fransa Seyahati : Kuveyliyemunun Operto Tiyatrosunda ki kontratı hitam bulunca ;

- Nayratacığım dedi. Artık Roma’ ya gidiyoruz.
- Roma ‘ya mı ? Orada yeni kontratımı akd ettin?

Onun için olsun, kendim için olsun daima ilk hatırıma gelen şey tiyatro idi. Kocam Roma ‘da hiçbir kontratının olmadığını, ma mafih bir defa oraya gittikten sonra bu cihetide düşünebileceğini söyledi.

- O halde bu kadar uzağa gitmeye ne lüzum var?

Cevap olarak şunları anlattı:

Ebeveyninden mektup almış, babası hasta imiş, gözleri hiç görmüyormuş, anası bunun için kendisini Roma’ ya çağırıyormuş, ondan sonra kendisinin ayrıca bazı işleri varmış.... bilahare

Kocam hayatın maddi cihetiyle o kadar meşgul olmayı sevmediği için bunu da ben düşünürdüm. Bu düşünce sevkiyle sordum :

- Peki ama bir tiyatrodaki kendine iş bulamazsan nasıl yaşarız; hem bu seyahat bize çok masraflı olacak....

- Nayratacığım, sen bunları düşünme. Kendini bunlarla üzme. Bak görürsün nasıl her şey yoluna girecek.

Her şey yoluna girecek buna ağla Nayra Nayralan. Ancak ben şuna emindim ki kocamın bu derece neyin beyyin olması, bir parça da benim biriktirmiş olduğum paraya güvendiği içindi.

Hülasa seyahatimiz kararlaştı ve birkaç gün sonra Opertodan Marsilya'ya giden vapurla yola çıktık.

Bu seyahatten bende kalan tek tük birkaç hatıra pek o kadar zevkli şeyler değildir. Evvela denizciliğim yokdu., denize hiç mukavemet edemezdim. Hayatım da yaptığım bütün deniz seyahatleri gibi bu seyahatte de beni fena halde deniz tuttu. Adeta hastalandım... Deniz tutmasının ne olduğunu bilmeyenler, deniz, tutmasından müteessir olanların halini, mümkün değil anlayamazlar. İnsanı deniz tuttuğu vakit bazen öyle dakikalar olur ki karşılarına ölüm çıksa adeta memnun olacaklar. Deniz tutmasından dolayı bütün günümü kameramda geçirdiğim için kocam bundan istifade ederek kadınlarla anlanıp duruyordu. Bunun için de birçok kavgalar ettik. Opertuda ki didişmeler vapurda da bila fasl devam etti durdu.

Bir taraftan benim kıskançlığım, öte taraftan kadınlara karşı kalbi pek yumuşak olan kocamın güzelliği, doğrusu bu izdivaç ile kendimi öyle bir ateş içine atmıştım ki...

Birçok günler dargın kaldı, ben kameramda tek başıma bu kadar güzel bir kocaya malik olmanın zararlarını düşünüp dururdum. Çok şükür ki geminin süvarisi pek mültefid bir adam olduğu için ikide bir hatırıma sormaya gelirdi. Hastalıktan baş kaldıramadığım için süvari efendi bana kur yapmaya vakit bulamıyordu. Yalnız öyle zannediyordum ki bana can-ı gönülden aşık olmuştu. Bakınız bunu nereden analadım:

Bir gün 15 yaşlarında genç bir kamerut kameramda bana sarkıntılık etmeye kalkışmıştı. O esnada sinirlerim pek bozuk olduğu için kamerutun bu küstahlığına fena halde kızdım ve haykırmaya başladım. Geminin süvarisi bunu duyunca zavallı kamerutu baş anbara hapsetti. Kaptan bana aşık olmasaydı, hiç böyle hareket eder, kameruta bu kadar ağır ceza verir miydi?

Kaptanın bana karşı muamelesinden bir aralık kocam şüphelendi. Kıskanç hisleri uyandı, bu sebepten yanımdan ayrılmamaya başladı. Nihayet aramızda kavga bitti, barıştık. Gemi Marsilya limanına girdiği zaman yine aralarından su sızmayan bir karı koca halindeydik.

Marsilya Nawalay oteline indik. Kocam burada ailesinden beklediği mektup henüz gelmediğini bahane ederek birkaç gün Marsilya 'da kalmaya lüzum gösterdi. Ancak sayıkladığı belli tarz ifadesinde anlaşıyor ki yalan söylüyordu. Mamafih ben işi fazla karıştırmadım. Marsilya hoşuma giden bir şehirdir. Buranın renklerini, şairane manzaralarını seyretmekten zevk duyarım. Burada birkaç gün kaldıktan sonra hoşlanmıştım.

Tesadüfen : Kocamın Roma'dan beklediği mektup bir türlü gelmiyordu. Acaba bunu bahane ederek Marsilya'da vakit geçirmekten maksadı neydi. Bunu bir türlü anlayamıyordum.

Birkaç gün sonra kocam Montekarlo'ya gitmeyi teklif etti. Bu teklifte itiraz edilecek bir cihet görmemiştim. Gittik ve bir aile pansiyonuna yerleştik. Çok geçmeden kocamın Roma'ya seyahat, Marsilya'ya ikamet için uydurduğu yalanların ledünniyatı anlaşıldı. Bütün olanlar meğer Montekarlo'ya gelmek, orada birkaç gün vakit geçirip onlanmak içinmiş. Çünkü kocam kumar illetine müptela idi. Hem öyle bir ibtilaki şifası kabil değildir.

Benim ne garip bir talihim var. Herhangi biriyle rabıta ettimse mutlaka kumarbaz çıkıyor. İlk defa Baquva ile idi şimdi bununla aynı tecrübeyi yapıyorum. Ve bu ikinci tecrübe sonuncu olmaktan çok uzaktı.

Kocamı oyun salonuna gitmekten alıkoymaya bir hayli çalıştımsa da muvaffak olamadım. Fakat bu kumar ona değil bana bir hayli oturmuştu.

Oportu'dan ayrılalı beri bütün masraflar benim üzerimde idi. Kocam çalıştıkça eline para geçen bir adamdı. O esnada da hiçbir tiyatro ile kontratı yoktu. Vakıa benim bir köşede beş on kuruşum vardı. Fakat bu para bitmez tükenmez bir hazine değildi ki... Hem bir zamanlar Balifa'dan Liyezbun'a gelirken çektiğim sıkıntıyı unutmamıştım. Aynı vaziyet içine bir kere daha düşmek hiç işime gelmezdi. İspanya'dan Portekiz'e geçerken anneanneme bir miktar harçlık göndermişim. Kadıncağızın pek berbehat bir hayatı var.

TEZİN BÖLÜMLERİ

- 1- Tezin konusu ve tez hakkında bilgi.
- 2- Önsöz
- 3- Milliyet gazetesinden alınan makalelerin günümüz Türkçe sine aktarılması.
 - a) Milletin Tefrikası 117: Kızıl Serap.
 - b) Güzel bir tecrübe.
 - c) Yine o mesele.
 - d) Şehrimiz.
 - e) "Dehlizden Sesler" 'in müellifi bulundu.
 - f) Milletin Tefrikası 29: Güzel Otero'nun Hatıraları.
 - g) Milletin Tefrikası 52: Kaçamak.
 - h) Alp Dağlarından.
 - i) Topkapı Sarayının hazine dairesi açıldı...
 - j) Güzel.